

som vi for øvrigt have udtalt os for her, og det er den, at det næsten er den eneste Gang, hvor den vedkommende Kandidat kan faa Lejlighed til at tale baade til Højre og Venstre. Thi naar der er forskellige Partier, og det mere og mere bliver Brug hos det vigende Parti — jeg siger „vigende“ med Tanken paa Fremtiden — at lukke sig inde i Partimøder og holde andre udenfor — Højre har jo i mange Aar ikke turdet paa offentlige Møder drøfte med andre Partier deres statsretlige Lærdomme og deres politiske Færd, og der er et andet Parti, som synes i dette Stykke som i saa mange andre at have taget Eksempel fra Provisorierne — saa skønner jeg ikke rettere, end at Offentlighed ved Valghandlinger er overordentlig nyttig, om end Valghandlingen kun varer 3 à 4 Timer og kun indtræder hvert andet eller tredje Aar. Jeg havde haabet, at vi kunde være naaet til at faa lidt oftere Valg, da det efter min Mening vilde være nyttigt for Bevægelsen her i Landet; men det vilde forudsætte et Folketing, der var sig sin Opposition mod det provisoriske Ministerium mere bevidst, end det synes, at det nuværende Folketing er. Jeg siger, at jo oftere vi kaldes til Valg, desto oftere saa Kandidaterne Lejlighed til lige over for Højre og Venstre at udtale sig om Sagerne i Almindelighed. Det vil altsaa blive almindelige politiske Møder. Denne Offentlighed tror jeg er sund for det politiske Liv, om end mindre behagelig for det politiske Parti, hvortil det ærede Medlem hører. Jeg fortænkter ikke den ærede Minister i, at han betragter det som et meget fornuftigt Forsøg og som noget tiltalende at gaa bort fra den offentlige Valghandling, den offentlige Mønstring af Anskuelser under Aaaber af alle Partier for at gaa tilbage til hemmelige Valglisten i Kommunerne, hvor man kan dreskere sine Arbejdere til at møde op, selv om de kunne faa Lov til at stemme hemmelig. Det kunne de maasse gøre i vore smaa Landkommuner, men kommer det saa til et bedre Udfald for en anden Side end den, som f. Eks. Godsforvalteren — for ikke at gaa højere op — ønsker, saa kan han ganske vist ikke sigte den enkelte, men han kan sigte hele Kompagniet for at have svigtet hans Forudsætning, og Forholdet kan da blive overordentlig vanstelig for hver enkelt af Kompagniet. Men man kan ordne det saaledes, at de ikke kunne gøre det ved den hemmelige Afstemning ved et eneste Valgsted i Kresen. Jeg forudsætter selvfølgelig, at Resultatet vil blive, at Rendskabet til samtlige Sogneafstemninger i en Kres bliver inden for Valghandlingens Bestyrelse, saa at ingen kan

sigte, hvor mange der for ethvert Sogn gaar til den Side eller til den Side. Jeg fortænkter ikke den ærede Minister i, at han fra sit Standpunkt kalder det fornuftigt, som vi andre maatte finde meget fornuftigt, og omvendt; men ud fra sit eget Standpunkt, ud fra, hvad der gavner hans eget Parti og stemmer mest med de konservatives Frisind og Anskuelser, tror jeg ikke, det er rigtigt at hente Grunde for og imod i og for sig for, hvad der er fornuftigt. Derfor tror jeg ikke, at den ærede Minister skulde have rettet den Anklage mod os Forslagsstillere, at vi ingen Fornuft have i det Stykke. Vi ere da ikke faldne ned fra Maanen i Dag og kende dog baade, hvorledes Forholdene have udviklet sig her, og kende ogsaa noget til andre Lande. Dette var nu, hvad angaar Offentlighed og Mundtlighed, der er ikke den fjerneste Grund til ikke at beholde den foreløbige Raaring, ogsaa fordi vi i et saa stort Antal blive staaende derved, ej blot — som fremsat af den ærede Ordfører for Forslagsstillerne — i de Tilfælde, hvor der kun er en Kandidat, men ogsaa i de mangfoldige Tilfælde, hvor Stemningen viser sig saa almindelig, at den anden Kandidat ikke vil ulejlige Bælgerne med skriftlig Afstemning; hvorfor skulde vi saa bruge et andet Apparat, naar det første er tilstrækkeligt? Og at dette at række Hænderne i Vejret for denne eller hin eller lade det være, skulde kunne gøre Raaringen tvivlsom, ved at Folk mange Gange lade være med at stemme, det har intet at sige, naar den anden Alt foregaar under Former, der sikre mod ethvert Tryk paa ens Overbevisning. Det er ingenlunde for Menneskenes Dyds Skyld, men det er for Tidens Pinagtigheds, for vor Udyds Skyld — det er af den Grund, at Menneskene, eller i alt Fald det ministerielle Parti her til Lands bestaar af Folk, der ikke ere saa gode, end sige bedre, end de burde være — at man foreslaar dette; og jeg skønner ikke rettere, end at om end dette Forslag i Formen kan finde maasse ikke uvæsentlige Forbedringer, saa ere dog de Grundtanter, det er bygget paa, det hidtil traditionelle og tilvante System, kun med den Forandring, at man, i Stedet for at nævne Navn, betegner det hemmelig. Med Undtagelse af denne Forandring ere vi ganske i det tilvante System, og vi bruge jo ogsaa allerede nu hemmelig Afstemning, i alt Fald til Dels, om ikke under saa betryggende Former, ved forskellige Valg, saa albeles fremmede ere vi jo dog ikke for det.

Jeg vil derfor efter den ærede Ministers Udtalelse og hans Vink til at gaa bort fra hele Valghandlingens Karakter — jeg befla-